

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології ЗНУ

Ольга ПОНОМАРЕНКО

« 31 » серпня 2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи композиції

блоку обов'язкових освітніх компонентів
підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм здобуття освіти
першого курсу
освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»
спеціальності В2 «Дизайн»
галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

**ВИКЛАДАЧ : Потапенко Микола Васильович, ст.викладач кафедри дизайну, член
Спілки дизайнерів України та Спілки рекламистів України**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри дизайну
Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 р.
Завідувач кафедри дизайну

Ганна ЧЕМЕРИС

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Ганна ЧЕМЕРИС

2026 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Зв'язок з викладачем: Потапенко Микола Васильович

E-mail: nikolay.pnko@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7064>

Телефон: +380662710714

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), месенджери за номером телефону.

Кафедра: дизайну, 6-й корп. ЗНУ, вул. Університетська, 55А, ауд. 208, 210 (2^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи композиції» відноситься до базових дисциплін підготовки бакалаврів спеціальності В2 «Дизайн» денної та заочної форм навчання і спрямована на формування у студентів знань грамотного підходу до проектної професійної діяльності.

Курс з основ композиції передбачає ознайомлення студентів із прикладами щодо гармонійної організації композиції, підвищення рівня загальної графічної підготовки, формування методологічного підходу до вирішення різнопланових завдань композиції, а отримані знання й навички сприятимуть прискоренню оволодіння майбутньою спеціальністю та подальшому зростанню професійної майстерності.

У процесі навчання формальні композиції розвивають як логічне, так і творче мислення, тому майбутні дизайнери-графіки за допомогою особливих засобів самостійно досягають нових для себе результатів. Творча уява породжує принципово нові ідеї, їй належить вирішальна роль у процесі пошуку, однак для цього потрібна мотиваційна ідея. Мотивація має вагоме значення: виступаючи організуючим началом, вона перетворює хаотичні асоціації в осмислений пошук, надовго зосереджує на конкретній меті, що є важливою передумовою продуктивності творчого процесу.

Методами роботи при вивченні цього курсу є завдання, зміст яких спрямований на пошук вибору засобу відображення задуманої ідеї, творчий підхід до рішення будь-якої справи. У процесі навчання набуваються графічні навички, уміння працювати з матеріалом (папером, картоном), відповідними інструментами, з методами виконання ескізів та прийняття остаточного рішення.

Метою викладання дисципліни «Основи композиції» є ознайомлення майбутніх дизайнерів-графіків за допомогою серії вправ, що вимагають фантазії та уяви, з основними положеннями композиції, що розуміється як цілеспрямоване створення цілісності. Під час виконання завдань має бути підтверджене існування в природі різномірних явищ (ритм, пропорційність, контраст, співвідношення тощо), а також наочно показаний вплив цих чинників на виразність композиції.

Виконання лабораторних робіт із композиції спрямовано розвивати емоції, пробуджувати інтерес, стимулювати активність, а також паралельно збагачувати знаннями, розвивати творчі здібності майбутніх дизайнерів-графіків. У кожному окремому випадку передбачається свій варіант вирішення завдань при загальних установках.

Основною метою пропедевтичного навчання з композиції та формоутворення є розвиток художнього мислення, творчої та просторової уяви, фантазії, здатності до асоціацій, смаку як складових професійної грамоти й творчого мислення дизайнера. Такі завдання, як формування початкових навичок роботи з формою на площині, у рельєфі та об'ємі, побудова уявлень про засоби композиції у зв'язку із загальними поняттями про їхню роль у образному ряді, насамперед формують гостроту зору, просторове мислення, тонорозрізнявальні здібності, відчуття гармонії, пропорції, відчуття матеріалу.

Формат курсу – очний, заочний, дистанційний: проведення лекцій, лабораторних занять, занять у форматі тренінгу та консультацій.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Дисципліна «Основи композиції» є надзвичайно важливою у формуванні фахівців з дизайну, тому крім теоретичної бази необхідно мати практичні навички. Освоєння дисципліни «Основи композиції» є набуття теоретичних знань і освоєння практичних прийомів.

Призначення практичних занять полягає у закріпленні теоретичного матеріалу, навчанні студентів раціональним методам вирішення практичних завдань, виробленні в них навичок самостійного застосування теоретичних положень на практиці. Практичні заняття проводяться паралельно з вивченням теоретичного матеріалу.

Метод викладання дисципліни оснований на веденні практичних завдань на базі теоретичного ґрунту дає можливість осмислити виконане завдання з позиції досягнення поставленої мети практичної або самостійної роботи.

Для самостійного поглибленого вивчення ряду тем курсу «Основи композиції» студентам рекомендується відповідна література, наведена в бібліографічному списку. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні роботи, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки демонструють зв'язки з іншими освітніми компонентами: **кореквізити:** «Рисунок»; «Живопис»; «Вступ до спеціальності»; **постреквізити:** всі наступні освітні компоненти освітньої професійної програми, включаючи всі види практик, курсову роботу і підготовку кваліфікаційної роботи бакалавра.

Навчання базується на основі теоретичної підготовки, практичної і самостійної творчої діяльності, що здійснюють функцію закріплення матеріалу у вигляді практичних вправ та самостійних завдань, а також в надбанні умінь та навичок в художній діяльності.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	14 год.	2 год.
Лабораторні заняття	30 год.	4 год.
Самостійна робота	76 год.	114 год.
Консультації	ZOOM дистанційно, згідно графіку консультацій https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/grafik_navchal_nogo_protsestu_ta_rozklad_zanyat	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7064	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ЗК1 - Знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Бесіди, обговорення; робота з літературою, нормативно-правовою документацією; виконання вправ, завдань; тестування; опитування.
ЗК6 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ; обговорення; методи самооцінювання; взаємне оцінювання.
ЗК9 - Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; бесіди, дискусії, обговорення.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		
СК1 - Здатність застосовувати сучасні методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК2 - Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; самооцінювання; опитування.
СК3 - Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; самооцінювання, взаємне оцінювання; опитування.
СК6 - Здатність застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах у графічному дизайні.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК7 - Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації.
СК10 - Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
СК11 - Здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти візуальні презентації, портфоліо власних творів, володіти підприємницькими навичками для провадження дизайн-діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації.
СК14 - Здатність спілкуватися професійною лексикою та використовувати вузькоспеціалізовану термінологію державною та іноземною мовою.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
ПРН1 - Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання; участь у конкурсах та виставках; проходження навчальної та виробничої практики.
ПРН2 - Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; бесіди, дискусії, обговорення, опитування.
ПРН3 - Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проєкту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію графічного дизайну, основи наукових досліджень.	Словесні, наочні, практичні	Створення портфоліо; робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН4 - Визначати мету, завдання та етапи	Словесні,	Аналіз інформації; дослідницькі,

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

проектування.	наочні, практичні	проблемні, пошукові методи.
ПРН6 - Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.	Словесні, наочні, практичні	Виконання практичних завдань; обговорення, опитування; самооцінювання; взаємне оцінювання.
ПРН7 - Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН8 - Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання; взаємне оцінювання; обговорення.
ПРН9 - Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; обговорення, опитування.
ПРН10 - Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи.
ПРН11 - Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; обговорення, самооцінювання; опитування.
ПРН12 - Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою, нормативно-правовою документацією; аналіз інформації.
ПРН14 - Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.	Словесні, наочні, практичні	Аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи; самооцінювання.
ПРН15 - Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнودизайну у мистецьких практиках.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; обговорення, опитування; самооцінювання.
ПРН17 - Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань; робота з літературою; аналіз інформації; обговорення, опитування; самооцінювання.
ПРН18 - Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань;
ПРН19 - Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці,	Словесні, наочні, практичні	Робота з літературою; аналіз інформації; дослідницькі, проблемні, пошукові методи, обговорення, опитування;

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.		самооцінювання.
ПРН21 - Використовувати електронні ресурси, комп'ютерні технології та засоби мультимедіа для створення й обробки двовимірних зображень, тривимірних об'єктів, розробки, демонстрації мультимедійних продуктів та/або у процесі навчання.	Словесні, наочні, практичні	Виконання вправ, практичних завдань;

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи формальної композиції. Образно - асоціативна композиція

Вступ до курсу «Основи композиції». Основні поняття про композицію: види композиції і їх особливості; ознаки композиції; засоби виразності композиції; типи композиції. Гармонійна композиція як засіб вираження образу.

Загальне уявлення про образно-асоціативну композицію: поняття образної композиції, поняття абстрактної композиції, асоціативні уявлення в композиції.

Створення абстрактної композиції з метою розвитку асоціативного мислення та уяви.

Змістовий модуль 2. Основні поняття про формоутворення

Загальне уявлення про організацію формоутворення в композиції. Властивості точки як першооснови форми. Образотворчі та емоційні властивості лінії і плями, розуміння про висловлення ними образу.

Виконання вправ на визначення інтуїтивних, спонтанних можливостей композиції за допомогою точки, лінії, плями.

Змістовий модуль 3. Оптичні ілюзії в композиції

Загальне уявлення про особливості оптичного сприйняття точки, лінії, плями на площини, оптичного сприйняття геометричної форми. Ознайомлення з особливостями явища іррадіації. Уявлення про фактор рівноваги в композиції.

Змістовий модуль 4. Характеристика основних ознак композиції

Проведення аналізу характерних особливостей основних ознак композиції – цілісність, підпорядкованість другорядного головному, врівноваженість. Єдність композиційних ознак як умова гармонії.

Змістовий модуль 5. Основні властивості композиції

Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: симетрія і асиметрія; контраст і нюанс; ритм і метричний повтор. Здобуття умінь та навиків створення гармонійної композиції, використовуючи основні властивості композиції.

Змістовий модуль 6. Основні засоби виразності композиції

Визначення поняття про засоби виразності композиції як про прийоми створення художнього образу твору: статика і динаміка; оверлеппінг; комбінаторика. Здобуття умінь та навиків створення гармонійної композиції, використовуючи засоби виразності композиції.

4. Структура навчальної дисципліни

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Тема: Вступ до курсу «Основи композиції». Основні поняття про композицію. Основи формальної композиції. Образно - асоціативна композиція	2	1	1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 1	Тема: Образно - асоціативна композиція. Абстрактна композиція Завдання 1, 2	4		
Самостійна робота	Тема: Образно - асоціативна композиція. Абстрактна композиція Завдання 1, 2	11	16	на 2 тижні
Лекція 2	Тема: Основні поняття про формоутворення. Оптичні ілюзії в композиції. Основні види і ознаки композиції	2	1	1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 2	Тема: Проведення аналізу характерних особливостей основних ознак композиції – цілісність, врівноваженість. Завдання 3, 4	4		
Самостійна робота	Тема: Проведення аналізу характерних особливостей основних ознак композиції – цілісність, врівноваженість. Завдання 3, 4	11	16	на 2 тижні
Лекція 3	Тема: Основні види і ознаки композиції	2	1	1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 3	Тема: Проведення аналізу характерних особливостей основних ознак композиції – підпорядкованість другорядного головному. Завдання 5	4		
Самостійна робота	Тема: Проведення аналізу характерних особливостей основних ознак композиції – підпорядкованість другорядного головному. Завдання 5	10	16	на 2 тижні
Лекція 4	Тема: Основні властивості композиції та засоби виразності композиції.	2	1	1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 4	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: симетрія і асиметрія; контраст і нюанс. Завдання 6,7	4		
Самостійна робота	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: симетрія і асиметрія; контраст і нюанс. Завдання 6,7	11	17	на 2 тижні
Лекція 5	Тема: Основні властивості композиції та засоби виразності композиції.	2	1	1 раз на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Лабораторне заняття 5	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: ритм і метричний повтор; статика і динаміка. Завдання 8, 9	4		
Самостійна робота	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: ритм і метричний повтор; статика і динаміка. Завдання 8, 9	11	17	на 2 тижні
Лекція 6	Тема: Основні властивості композиції та засоби виразності композиції. Оверлеппінг (накладення і врізання)	2	1	1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 6	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: оверлеппінг (накладення і врізання) Завдання 10	4		
Самостійна робота	Тема: Визначення поняття про властивості композиції як про прийоми створення художнього образу твору: оверлеппінг (накладення і врізання) Завдання 10	11	16	на 2 тижні
Лекція 7	Тема: Здобуття умінь та навиків створення гармонійної композиції, використовуючи засоби виразності композиції.	2		1 раз на 2 тижні
Лабораторне заняття 7	Тема: Основні властивості композиції та засоби виразності композиції. Комбінаторика. Виконання вправ на визначення інтуїтивних, спонтанних можливостей композиції за допомогою точки, лінії, плями. Завдання 11,12	6		
Самостійна робота	Тема: Основні властивості композиції та засоби виразності композиції. Комбінаторика. Виконання вправ на визначення інтуїтивних, спонтанних можливостей композиції за допомогою точки, лінії, плями. Завдання 11,12	11	16	на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лекція 1	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
Лабораторне заняття 1	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 2	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
Лабораторне заняття 2	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми практичного завдання.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 3	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	5
Лабораторне заняття 3	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 4	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Лабораторне заняття 4	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 5	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
Лабораторне заняття 5	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 6	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	5
Лабораторне заняття 6	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Лекція 7	Теоретичне завдання – опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Опитування.</i>	Питання для підготовки: надаються відповідно до теми лекційних занять з розміщенням у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	10
Лабораторне заняття 7	Практичне завдання – виконання вправ відповідно до теми лабораторних занять. Перевірка виконаних завдань, обговорення, взаємне оцінювання; оцінювання завдання.	Вимоги до виконання та оформлення: розміщення у системі Moodle ЗНУ відповідно до теми лабораторних занять.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; використання композиційних і графічних прийомів; оригінальність і творчість.	
Усього поточний контроль	7			60

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання: підсумкове тестування	Питання для підготовки: розміщення у системі Moodle ЗНУ	Рівень знань і розуміння теоретичного матеріалу.	20
	Практичне завдання: графічними засобами створення асоціативно-абстрактної композиції на задану тему.	Виконання завдання на основі органічної пластики абстрактних форм за допомогою графічних засобів, які формують створення образу і необхідного враження.	Виконання вимог завдання, правильність розв'язання задачі; застосування композиційних засобів та прийомів, створення гармонійної композиції; використання графічних прийомів; оригінальність і творчість.	20
Усього підсумковий контроль				40

Оцінювання за національною та європейською шкалою

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Рекомендована література

Основна:

- Білозуб Л. М., Потапенко М. В. Основи композиції : метод. рек. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 66 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2019/03/00043159.doc>
- Бережна О. Б., Андрющенко Т. Ю. Типографіка : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 125 с.
- Бович-Углер Л. Ю. Проектна графіка : навч. посіб. Косів : КІПДМ ЛНАМ, 2017. 96 с.
- Вергунов С. В., Вергунова Н. С., Звенігородський Л. А. Основи формоутворення : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 124 с.
- Веретільник Т. І., Мисник Л. Д., Капітан Р. Б., Мамонов Ю. П., Манзюра О. В. Основи теорії кольору : навч. посіб. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 130 с.
- Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с.
URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi61/0044895.pdf>
- Губаль Богдан. Композиція в дизайні : навч. посіб. Тернопіль : «ПЦ Матвей», 2011. 240 с.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

- 8.Денисенко С. М. Основи композиції і проектної графіки : навч. посіб. Київ : НАУ, 2021. 37 с.
- 9.Жмурко Ю. В., Шубович С. О. Композиція : конспект лекцій. Ч. 2 / ред. Д. Ф. Курильченко. Харків : ХНАМГ, 2010. 72 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0060207.pdf>.
- 10.Зайцева В. І. Практика композиції : навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 116 с.
- 11.Іванов С. І. Основи композиції видання : навч. посіб. Львів : Світ, 2013. 232 с.
- 12.Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції: геометричні аспекти художнього формотворення : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Каравела, 2008. 304 с.
- 13.Половна-Васильєва О. А. Основи формальної композиції : посібник. Дніпропетровськ : Роял – Принт, 2015. 34 с.
- 14.Потрашкова Л. В. Основи композиції та дизайну : навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2007. 150 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0060200.pdf>.
- 15.Сьомка С. В. Композиція: теорія і методика пропорціонування : навч. посіб. у 2 ч. Ч. 2. Київ : НАКККіМ, 2016. 220 с.
- 16.Урсу Н. О., Гуцул І. А. Теоретичні основи композиції : навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, допов. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 166 с.
URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0060203.pdf>.
- 17.Яковлев М. І. Композиція + геометрія : навч. посіб. Київ : Каравела, 2007. 240 с.
- 18.The Elements of Composition: The Complete Guide. Visual principles for Art, Photography, & Film / StudioBinder. 2022. 99 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi84/0064300.pdf>.

Додаткова:

- 1.Войтенко С. О., Рудник Л. В., Сафронов О. В., Цименек Я., Якуцевич С. Етикетка: як виготовити? : навч. посіб. Київ : ІАЦ «Упаковка». 2003. 184 с.
- 2.Губаль Б. І. Композиція в дизайні : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : ПНУ, 2011. 240 с.
- 3.Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури : навч. посіб. Харків : ХДАДМ, 2005. 244 с.
- 4.Даниленко В. Я. Дизайн : навч. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 385 с.
- 5.Денисенко С. М. Стили графічного дизайну : довідник. Київ: НАУ, 2021. 56 с.
- 6.Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення : навч.-метод. посіб. Харків : ХДАДМ, 2003. 255 с.
- 7.Ковалишин Г. М. Конспект лекцій з курсу «Комп'ютерна типографіка». Львів: УАД, 2001.
- 8.Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб., 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.
- 9.Куленко М. Я. Графіка шрифту : навч. посіб. Київ : КНУБА, 2004. 192 с.
- 10.Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник., 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Кондор, 2007. 492 с.
- 11.Лесняк В. Графічний дизайн (основи професії) : навч. посіб. Київ : Біос Дизайн Букс, 2009. 416 с.
- 12.Мітченко В. С. Естетика українського рукописного шрифту : підручник. Київ : Грамота, 2007. 208 с.
- 13.Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення : навч. посіб. Київ : Каравела, 2004. 304 с.
- 14.Печенюк Т. Кольорознавство : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Грані-Т, 2009. 191 с.
- 15.Прищенко С. Кольорознавство : навч. посіб. Київ : Альтпрес, 2010. 354 с.
- 16.Розанов, М. П. Психологія кольору: особливості, вплив і семіотичне значення. Збірники наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. С. 188-190.
- 17.Сензюк П. К. Композиція в декоративному мистецтві : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

- 18.Слітюк О. О. Особливості дизайн-проектування рекламних фотографічних композицій : кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. 116 -124 с.
- 19.Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту : конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». Київ : Інститут журналістики, 2005. 106 с.
- 20.Шредер В.Л., Пилипенко С.Ф. Упаковка з картону : навч. посіб. Київ : ИАЦ «Упаковка». 2004. 560 с.
- 21.Munzner T. Visualization Analysis and Design. Boca Raton : A K Peters/CRC Press, 2014. 428 p.
- 22.Ware C. Information Visualization: Perception for Design. Waltham : Morgan Kaufmann, 2012. 536 p.
- 23.Kenneth Louis Smith. Handbook of visual communication: theory, methods, and media. Routledge, 2005.

Інформаційні ресурси:

- 1.Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
- 2.Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. URL: www.dnpg.gov.ua/
- 3.Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 4.Головні правила типографіки для дизайнерів-початківців URL: <https://blog.depositphotos.com/ua/pravylyi-typografiky.html>
- 5.Засоби композиції URL: <https://studfile.net/preview/10055078/page:14/>
- 6.Засоби художнього конструювання URL: https://docs.google.com/presentation/d/13Sif1G2GNOILYz_ogFz-JZXY-8EDE71fLNMXLEli_jc/htmlpresent
- 7.Композиція в графічному дизайні - CASES Media. URL: <https://cases.media/article/kompoziciya-v-grafichnomu-dizaini>
- 8.Колористика в дизайні. URL: <https://www.komarov.design/koloristika-v-dizaini-osnovi-tieoriyi-koloru-poradi-vieb-dizainieram-pochatkivtsiam/>
- 9.Контраст, динаміка, вага, відкритість та ширина шрифту. URL: <https://cases.media/article/anatomiya-shriftu-ch-3-kontrast-dinamika-vaga-vidkritist-ta-shirina-shrifta>
- 10.Лантон Еллен, Дженніфер Коул Філіпс. Графічний дизайн: Нові основи. URL: <https://www.arthuss.com.ua/shop/hrafichnyy-dyzayn-novi-osnovy>
- 11.Основні характеристики кольорів. URL: <https://government.com.ua/navchannia/osnovni-kharakteristiki-koloriv-ponyattya-vidi-osoblivosti-skhozhist-i-vidminnist-koloriv.html>
- 12.Розробка дизайну упаковки. URL: <https://koloro.ua/ua/blog/brending-i-marketing/dizajn-upakovki.-ot-idei-do-proizvodstva.html>
- 13.Символи: посібник для початківців URL: <https://www.adobe.com/ua/creativecloud/design/discover/symbols.html>
- 14.Типографіка в дизайні. Основні поняття і правила. URL: <https://iprospect.com.ua/tipografika-v-dizaini-osnovni-ponyattya-i-pravila/>

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення StrikePlagiarism.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт тощо – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2026-2027 н.р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Основи композиції

